

Notitie Reikwijdte en detailniveau plan-MER gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog

Gemeente Ooststellingwerf

15 januari 2013

Definitief

9X5759.04

Chopinlaan 12
Postbus 8064
9702 KB Groningen
+31 50 521 42 14 Telefoon
+31 50 526 14 53 Fax
info@groningen.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoningdhv.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Notitie Reikwijdte en detailniveau plan-MER
gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog

Status Definitief

Datum 15 januari 2013

Projectnummer 9X5759.04

Opdrachtgever Gemeente Ooststellingwerf

Referentie 9X5759.04/R00002/JTLA/Gron

Auteur(s) dr. A.J.M. (Sandra) Bos, ing. J.T. (Jeroen) Lankveld
Collegiale toets ing. R.H. (Remco) Drewes
Vrijgegeven door dr. A.J.M. (Sandra) Bos
Datum/paraaf : 15-1-2013..

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
1.1	Introductie	1
1.2	Aanleiding plan-MER	2
1.3	Visie op plan-MER	3
1.4	Leeswijzer	4
2	REIKWIJDTE PLAN-MER	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Beschrijving activiteit	5
2.3	Beleidsambities	8
2.4	Randvoorwaarden voor de gebiedsontwikkeling	9
2.5	Alternatieven en varianten	11
2.6	Passende beoordeling	12
3	DETAILNIVEAU PLAN-MER	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Beoordelingskader	13
4	PROCEDURE	15
4.1	Inleiding	15
4.2	Procedurele aspecten	15
4.3	Resultaat	17

BIJLAGEN

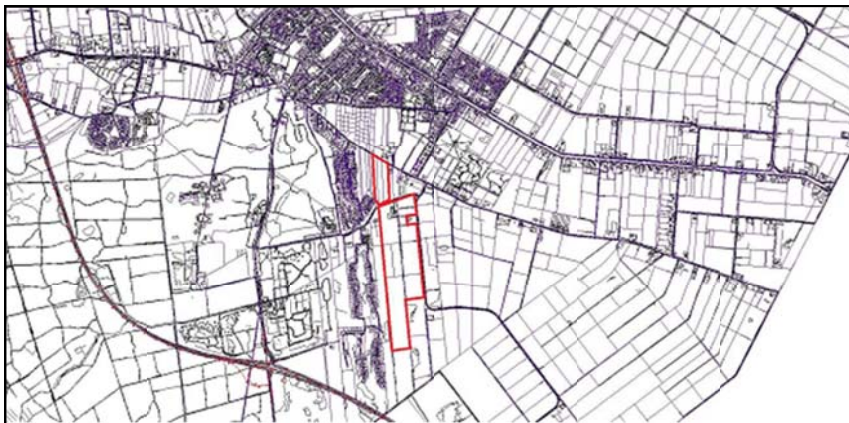
1. Stappen plan-m.e.r.-procedure

1 INLEIDING

1.1 Introductie

De gemeente Ooststellingwerf heeft samen met de provincie Fryslân, Staatsbosbeheer, het Ministerie van LNV en het Nationaal Park Drents Friese Wold het voornemen om zowel de recreatie als de natuur ontwikkelruimte in en rondom Appelscha te geven. Dit is bekrachtigd met de bestuursovereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha e.o, bestaande uit elf maatregelen. Behouden en stimuleren van de recreatie in en rondom Appelscha is een belangrijke pijler in het ruimtelijke en sociaal-economische beleid van de gemeente Ooststellingwerf. Zo wordt in de Structuurvisie van de gemeente Ooststellingwerf ruimte geboden aan de recreatieve ontwikkeling van Appelscha door middel van het verbeteren, verbreden en verdiepen van het recreatieve product.

De gemeente Ooststellingwerf beoogt met dit project een gebiedsontwikkeling tot stand te brengen gericht op een ontwikkeling naar dagrecreatie, rekening houdend met de omliggende landschappelijke en natuurlijke waarden, en kansen biedend voor economische ontwikkeling. Het plangebied ligt ten zuiden van de kern Appelscha en is 28 ha groot. De beoogde invulling bestaat onder meer uit de aanleg van een recreatieplas ten behoeve van oeverrecreatie en waterrecreatie, en de bijbehorende voorzieningen. De recreatieplas zal een oppervlakte van circa 10,5 ha innemen. Onderstaand figuur 1 geeft het plangebied weer.

Figuur 1. Ligging plangebied

Uitgangspunt voor de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog is dat deze op een kwalitatief hoogwaardige wijze wordt ingepast in de omgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de omliggende landschappelijke en natuurlijke waarden en waarbij kansen worden geboden voor economische ontwikkeling. Hierbij dient rekening gehouden te worden met randvoorwaarden die door de omgeving (natuurwaarden) of vanuit milieuregelgeving worden gesteld. Inzicht in de milieueffecten van de beoogde gebiedsontwikkeling is hiervoor noodzakelijk. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen tijdelijke milieueffecten die tijdens de aanlegfase kunnen optreden, en permanente milieueffecten die kunnen optreden in de beheerfase, wanneer de recreatieplas in gebruik is.

Voor de gebiedsontwikkeling van het gehele plangebied Appelscha Hoog wordt een structuurvisie opgesteld. Ten behoeve van een spoedige realisatie van een deel van het gebied - de recreatieplas - wordt voor dit gedeelte van het plangebied tegelijkertijd een partiële herziening van het vigerende bestemmingsplan opgesteld.

Het plan-milieueffectrapport (plan-MER)¹ heeft betrekking op de gehele gebiedsontwikkeling (28 ha); de aanleg van de recreatieplas, het invulling geven aan oeverrecreatie, waterrecreatie, de bijbehorende voorzieningen en overige dagrecreatieve voorzieningen. Voor het onderdeel 'aanleg recreatieplas' (10,5 ha) binnen het plangebied is een partiële herziening van het bestemmingsplan voorzien, waarvoor ook een plan-MER dient te worden opgesteld. De aanleg van de recreatieplas wordt als separaat alternatief beschouwd in het plan-MER voor het gehele gebied. Eén plan-MER is hiermee toereikend voor zowel de structuurvisie als de partiële herziening van het bestemmingsplan. De meerwaarde van één plan-MER voor het gehele gebied Appelscha Hoog is dat de samenhang tussen de milieueffecten als gevolg van de recreatieplas en de overige ontwikkelingen in de omgeving is gewaarborgd.

1.2 Aanleiding plan-MER

Een milieueffectrapportage (m.e.r.) is een instrument om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. Een m.e.r. wordt gebruikt bij activiteiten die mogelijk belangrijke nadelige gevolgen hebben voor het milieu.

Voor bepaalde plannen is het verplicht om een plan-m.e.r. uit te voeren. Het gaat daarbij om wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

1. genoemd in kolom 3, onderdeel C en D van het Besluit m.e.r., die het *kader vormen voor toekomstige project-m.e.r.*(beoordelings)plichtige besluiten, zoals genoemd in kolom 4 (artikel 7.2, tweede lid, Wm) of²;
2. waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van artikel 19f, lid 1 (lees: 19j, tweede lid) van de Natuurbeschermingswet 1998 (artikel 7.2a Wm).

Met betrekking tot de partiële herziening van het bestemmingsplan en de structuurvisie voor de beoogde gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog van de gemeente Ooststellingwerf is punt 2 van toepassing, zie onderstaande toelichting.

Ad 2

Het plangebied bevindt zich in de nabijheid van een Natura 2000-gebied (Drents Friese Wold). In een voortoets wordt op dit moment onderzocht of er significante effecten zijn op het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold en Leggelderveld. De voortoets is nog niet afgerond maar nu reeds kan met vrij grote zekerheid worden vastgesteld dat significante effecten op Natura 2000-gebied niet kunnen worden uitgesloten. De belangrijkste reden hiervoor is dat personenauto's die gebruikt worden om mensen naar en van de plas te vervoeren, NOx-emissies veroorzaken. Deze leiden tot stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied waar zich stikstofgevoelige soorten bevinden (o.a. heide). Bij de eerste berekeningen is uitgegaan van maximaal 120.000

¹ Er kan onderscheid gemaakt worden tussen de termen 'm.e.r.' en 'MER'. De term 'm.e.r.' staat voor de milieueffectrapportage procedure en de term 'MER' betreft het daadwerkelijke Milieu Effect Rapport.

² In het Besluit m.e.r. zijn de bestuursrechtelijk en wettelijk verplichte plannen limitatief opgenomen.

extra bezoekers per jaar voor de totale gebiedsontwikkeling. De schatting van de toename van de stikstofdepositie is afhankelijk van methodologische keuzes. De eerste globale schattingen van de stikstofdepositietoename liggen tussen de 2 en 9 mol/ha. Dit is te veel om in dit stadium significante effecten uit te sluiten. Dit betekent dat een passende beoordeling nodig is, die bij het plan-MER dient te worden opgesteld.

1.3 Visie op plan-MER

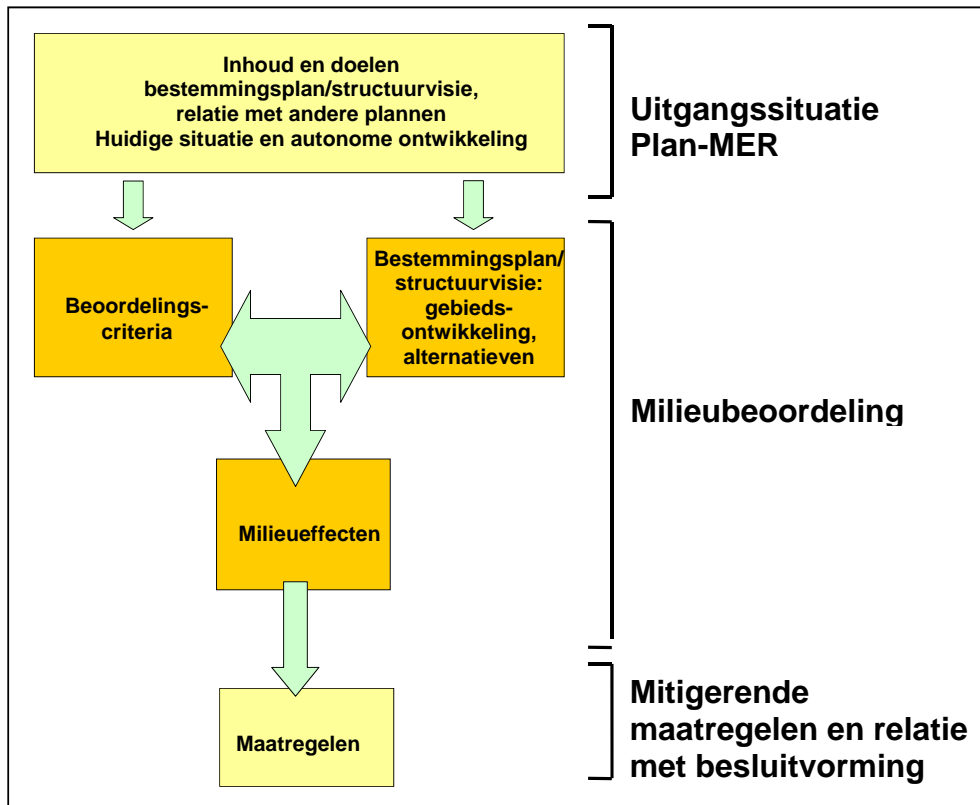
De plan-m.e.r.-procedure heeft betrekking op de verschillende functies in het planvormingsproces van het bestemmingsplan en de structuurvisie. Doel van het plan-MER is om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan en de structuurvisie het milieu een volwaardige plaats te geven met het oog op de bevordering van een duurzame ontwikkeling.

Het biedt het gemeentelijk bestuur een kader voor overleg en afweging over de duurzaamheidsambities en milieuaspecten van de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog met betrokken bestuursorganen, instanties en burgers.

Het biedt (milieu)-input in brede zin voor de ruimtelijke ontwikkeling. Alternatieven en varianten voor de inrichting en aanlegwijze van de plas en de recreatieve doeleinden worden in beeld gebracht en beoordeeld op hun milieueffecten.

Het plan-MER zal tevens een beschrijving geven van de verwachte cumulatieve milieueffecten van de beoogde ontwikkeling met overige ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving. Tot slot geeft het plan-MER een overzicht van de leemten in kennis, mitigerende maatregelen en een monitoringsprogramma.

De aanpak die ten grondslag ligt aan het plan-MER is in figuur 2 weergegeven.

Figuur 2. Aanpak plan-MER

1.4 Leeswijzer

Voor u ligt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D), waarin belanghebbenden worden geïnformeerd over het op te stellen plan-MER. In de Notitie R&D wordt aangegeven welke alternatieven en varianten voor de ontwikkeling van het gebied, onderverdeeld in de aanlegfase en de beheerfase, worden beoordeeld op milieueffecten (reikwijdte - hoofdstuk 2). Daarnaast wordt aangegeven op welke wijze en met welk detailniveau de milieueffecten beschreven zullen worden (detailniveau - hoofdstuk 3). Tenslotte wordt de procedure voor het plan-m.e.r.-proces beschreven (procedure - hoofdstuk 4).

2 REIKWIJDTE PLAN-MER

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de reikwijdte van het plan-MER voor de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog van de gemeente Ooststellingwerf besproken. De vraag wat in het plan-MER gaat worden beoordeeld staat in dit hoofdstuk centraal. Allereerst worden hiertoe in paragraaf 2.2 de beoogde activiteiten beschreven. Paragraaf 2.3 gaat vervolgens in op de beleidsambities die aan de ontwikkeling van het gebied ten grondslag liggen. Hierbij is aangegeven wat dit betekent voor de reikwijdte van het plan-MER. Voorts wordt in 2.4 besproken op welke manier randvoorwaarden vanuit beleid en wet- en regelgeving worden meegenomen bij het opstellen van alternatieven en varianten. In paragraaf 2.5 wordt beschreven welke alternatieven en varianten in het plan-MER worden opgenomen. In de laatste paragraaf (2.6) wordt toegelicht wat de rol is van de passende beoordeling in de plan-m.e.r.

2.2 Beschrijving activiteit

Deze paragraaf geeft een toelichting op de beoogde activiteiten. Indien van toepassing wordt aangegeven welke milieueffecten hoofdzakelijk worden verwacht als gevolg van een activiteit.

Gebiedsontwikkeling

De recreatieve ontwikkeling van het plangebied Appelscha Hoog bestaat uit de aanleg van een recreatieplas en het invulling geven aan oeverrecreatie, waterrecreatie, de bijbehorende voorzieningen en overige dagrecreatieve voorzieningen. Onderstaand worden de belangrijkste ontwikkelingen beschreven die gevolgen kunnen hebben voor het milieu of de omgeving.

Aanleg recreatieplas

Onderdeel van de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog is het aanleggen van een recreatieplas (zie figuur 3). De plas zal circa 10,5 ha beslaan en in het midden een diepte bereiken van maximaal 15 m-mv. Met de aanleg van de recreatieplas wordt het waterrecreatieaanbod in Appelscha uitgebreid en wordt de recreatiedruk op o.a. het Canadameer verlicht. Voor de invulling van de waterrecreatie wordt gedacht aan een waterskibaan met paviljoen en een openbare zwemgelegenheid. Hierbij horen voorzieningen als ligoevers, een parkeerplaats en overige bijbehorende voorzieningen, zoals horeca en toilet- en kleedruimten. De daadwerkelijke invulling wordt bepaald door marktpartijen (ondernemers), mits passend binnen randvoorwaarden. Verder moet het mogelijk zijn binnen het plangebied andere

Figuur 3. Aanleg recreatieplas

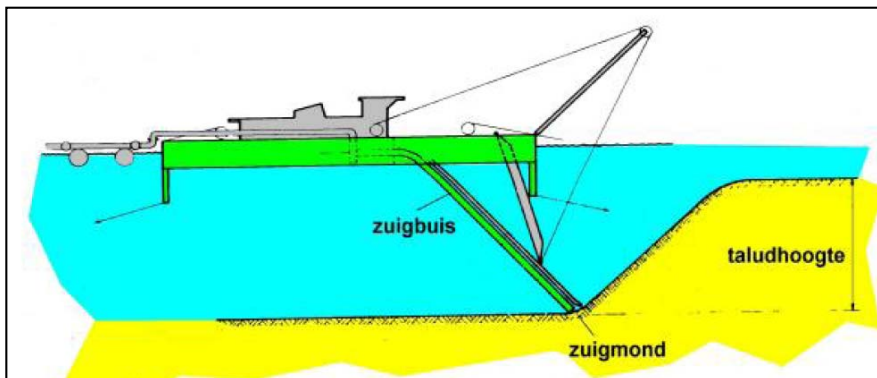
dagrecreatieve functies (inclusief eventueel hieraan gerelateerde bebouwing) te ontwikkelen. Door de aanleg van de plas wordt een permanente grondwaterstandsaling verwacht als gevolg van verdamping die van invloed kan zijn op het nabijgelegen Natura 2000 gebied en de landbouw in de directe omgeving.

Benutting vrijkomend zand

Op basis van haar beleid (streekplan, ontgrondingen) verleent de provincie Fryslân alleen medewerking aan multifunctionele ontgrondingen. De gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog betreft een recreatieve ontwikkeling waarbij een recreatieplas wordt gegraven, en invulling wordt gegeven aan oever- en waterrecreatie ontwikkeling. Daarnaast is het de intentie van de provincie Fryslân en de gemeente Ooststellingwerf het zand dat bij de aanleg van de recreatieplas vrijkomt te benutten voor de wegaanpassingen aan de nabijgelegen N381. Er is dus op meerdere manieren sprake van een multifunctionele ontgraving met een duurzame toepassing van het zand.

Ontgraven van de plas; zandwinning

Zand kan op verschillende manieren worden gewonnen. In de beoogde gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog wordt zand nat (onder de waterspiegel) gewonnen. Hierbij wordt zand hydraulisch gewonnen met behulp van een zogenaamde winzuiger, zie figuur 4.

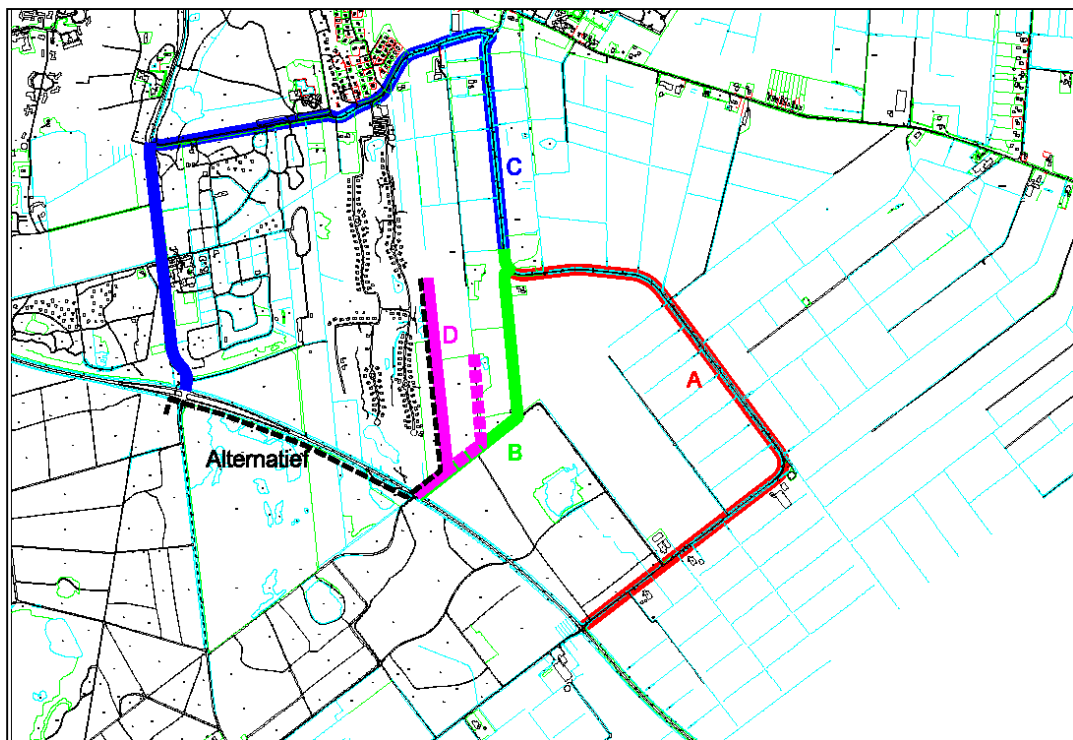
Figuur 4. Hydraulische zandwinning

Een mengsel van zand en water wordt verpompt naar een depot boven de waterlijn. Hier bezinkt het mengsel, waarbij het zand achterblijft en het water terugstroomt naar de plas. Wanneer het water uit het zand verdwenen is kan het zand worden getransporteerd. In Nederland is deze natte winning het meest gebruikelijk. Voor het transport over kleinere afstanden kan het zand per vrachtwagen worden vervoerd of kan gebruik gemaakt worden van persleidingen. Milieueffecten die kunnen optreden hebben betrekking op geluid en uitstoot van o.a. fijn stof en NOx door de verbrandingsmotoren van het materieel. Afhankelijk van de periode van winning kan 's nachts ook sprake zijn van lichthinder.

Voor de afvoer van het zand na natte winning zijn twee methoden denkbaar:

- 1 Ter plekke ontwateren en vervolgens vervoeren met vrachtauto's.
- 2 Het zand/watermengsel per persleiding transporteren naar een depot buiten het plangebied, waar vervolgens ontwatering plaats vindt.

In de beschrijving van de milieueffecten die kunnen voorkomen bij de aanleg van de plas wordt uitgegaan van optie 1. Invloed op de grondwaterspiegel is hierbij minimaal omdat het uittredende water bij de ontwatering direct terugloopt in de ontstane plas. Optie 2 heeft een beduidend grotere (tijdelijke) grondwaterstandsdeling in de omgeving tot gevolg omdat een grote hoeveelheid water m.b.v. een persleiding elders wordt geloosd. Hierdoor is de grondwaterstandsdeling en aantrekkende werking van grondwater tijdelijk groter. Uitstraling naar Natura 2000-gebied en landbouwgebied kan niet worden uitgesloten. Een optie om dit effect te reduceren is gebruik maken van een retourleiding voor het uitstromende water. Op basis van huidige inzichten gaat de voorkeur uit naar optie 1: ontgraven en ter plaatse ontwateren, waarna vervoer per vrachtauto plaatsvindt. Naar verwachting wordt circa 450.000 m³ zand gewonnen. Hiermee zijn 48.000 vrachtauto-bewegingen gemoeid. Naar verwachting zal deze fase circa 1,5 jaar in beslag nemen. Hierbij kunnen (weliswaar tijdelijk) geluid- en trillingseffecten optreden, en een toename van NO_x-emissies. In figuur 5 zijn de opties voor de route van de vrachtauto's weergegeven voor de afvoer van zand.

Figuur 5. Opties route vrachtverkeer bij aan- en afvoer van zand

Toename recreatieverkeer en ontsluiting

Een ontwikkeling tot recreatiegebied heeft tot gevolg dat het recreatieve verkeer toeneemt. Lokaal zal de ontsluiting voor gemotoriseerd verkeer voornamelijk plaats vinden vanaf de weg de Hildenberg. Het centrale deel van het plangebied wordt ontsloten door een hoofdentree met een stevige laanbeplanting. Een tweede toegangsweg, die met name zal worden gebruikt voor calamiteiten, leidt vanaf de hoofdentree naar de Tilgrupsweg. Het gedeelte van het plangebied ten noorden van de weg de Hildenberg krijgt een eigen ontsluiting vanaf de Hildenberg. Het bebouwingsaccent aan de zuidoosthoek en het strand van de plas wordt ontsloten via de Tilgrupsweg.

Op regionaal niveau wordt bekeken wat de gevolgen voor de verkeersafwikkeling zijn. Deze verkeersafwikkeling is afhankelijk van de verwachtingen ten aanzien van de bezoekersaantallen, de spreiding van de bezoekers over het seizoen, de keuze van de bezoekers voor de diverse vervoersmodaliteiten (denk aan auto, openbaar vervoer of fiets), de bezettingsgraden van de personenvoertuigen, en de keuze voor de route over de N381/Bosberg of de lokale wegen.

Het belangrijkste milieueffect dat hierbij optreedt, is de toename van NOx-emissies door personenauto's. Dit leidt tot stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied waar zich stikstofgevoelige soorten bevinden (onder andere heide).

2.3 Beleidsambities

De Structuurvisie Ooststellingwerf onderscheidt rondom Appelscha zeven verschillende zones waarin verschillende recreatieve ontwikkelingen mogelijk zijn. Appelscha Hoog ligt in de zone 'rondom de Bosberg'. De Bosberg ontsluit verschillende bungalowparken, kampeerterrainen en recreatievoorzieningen zoals een outdoor centrum, het Bosbad en de golfclub Hildenberg. Deze zone biedt ruimte voor ontwikkelingen die passend zijn bij het actief beleven van bos en natuur. Het bundelen van activiteiten en voorzieningen in deze zone heeft als voordeel dat de rest van het Nationaal Park Drents-Friese Wold gevrijwaard wordt van deze ruimteclaimende voorzieningen.

Het plangebied Appelscha Hoog ligt op een uitstekende locatie voor de uitbreiding van het recreatieve aanbod. Het gaat een waardevolle schakel vormen in de recreatieketen van Appelscha en omgeving. Enerzijds ligt het dicht bij de recreatiekern Appelscha met als hart de in ontwikkeling zijnde Boerestreek, anderzijds ligt het tussen diverse natuurgebieden. De invulling van het gebied moet een waardevolle aanvulling zijn op het recreatieve aanbod dat in Appelscha en omgeving al aanwezig is en een bijdrage leveren aan de werkgelegenheid. Bovendien kunnen ontwikkelingen op deze plek ertoe leiden dat de recreatiedruk op andere, meer gevoelige gebieden (zoals het Canadameer), wordt verlicht. Bij de invulling van het gebied streeft de gemeente naar dagrecreatie. De gemeente zoekt, waar dat mogelijk is, naar koppeling met naastgelegen projecten. In navolgend kader is een overzicht van de beleidskaders weergegeven.

Beleidskaders gebiedsontwikkeling Appelscha

- Kaderplan recreatie en toerisme Appelscha (2003)
- Toeristische Marketingvisie Appelscha e.o. (2006)
- Ontwikkelagenda Appelscha e.o. (2008)
- Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 (2009)
- Coalitieakkoord 2010-2014 'Ooststellingwerf biedt ruimte' (2010)
- Milieubeleidsplan/projectvoorstel Leren voor Duurzame Ontwikkeling (2010)
- Streekplan Provincie Fryslân
- Beleidskader Ontgrondingen Provincie Fryslân
- Verordening Romte Provincie Fryslân
- Bestemmingsplan Buitengebied 2006

Behalen ambities/beleidsdoelstelling

In het plan-MER worden de milieueffecten van de gebiedsontwikkeling als geheel beschreven. De eerdergenoemde beleidskaders geven aan wat de gemeente belangrijk vindt, welke ambities zij heeft. Deze vormen aanleiding om in het plan-MER bepaalde beoordelingscriteria mee te nemen.

2.4 Randvoorwaarden voor de gebiedsontwikkeling

Als onderdeel van het opstellen van de alternatieven en varianten worden in de plan-m.e.r. de randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied verkend. Onderzocht wordt welke randvoorwaarden vanuit beleid-, wet- en regelgeving in het gebied aanwezig zijn die niet samengaan met de beoogde ontwikkeling. Hierdoor worden in het plan-MER alleen realistische alternatieven en varianten onderzocht. De onmogelijkheden worden er uitgefilterd, zodat in het plan-MER alleen verschillen tussen beter of slechter naar voren komen.

De randvoorwaarden maken deel uit van het beoordelingskader voor het plan-MER (zie paragraaf 3.2). Bij de effectbeoordeling in het plan-MER wordt getoetst in hoeverre de randvoorwaarden beperkend zijn voor de verschillende alternatieven en varianten.

De belangrijkste randvoorwaarden vanuit beleid, wet- en regelgeving voor de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog zijn:

- Op basis van haar beleid (streekplan, ontgrondingen) verleent de provincie Fryslân alleen medewerking aan multifunctionele ontgrondingen.
- In zowel het provinciaal beleid als het gemeentelijk beleid is aan het plangebied een recreatieve functie gegeven, met als voorwaarde dat de recreatieve bestemming goed wordt ingepast in de omgeving.
- Er moet rekening worden gehouden met milieuzones ten opzichte van gevoelige bestemmingen zoals wonen. Hierbij wordt enerzijds gekeken vanuit de bedrijvonzonering en anderzijds vanuit de principes van een goede ruimtelijke ordening.
- Het plangebied bevindt zich in de nabijheid van een Natura 2000 gebied (zie figuur 6) en een nog niet gerealiseerde ecologische verbindingszone (EVZ). In een deel van het plangebied ligt de bestemming ecologische hoofdstructuur (EHS), die eveneens nog niet is gerealiseerd. De ontwikkelingen in het plangebied mogen geen negatief effect hebben op het Natura 2000 gebied en geen conflict opleveren met het realiseren van de doelstellingen van EHS en EVZ. Overigens werkt de provincie aan een herijking van de EHS. Dit heeft mogelijk consequenties voor dit plangebied.

Figuur 6. Natura 2000 gebied

- Zuidelijk van het plangebied ligt op enige afstand een stiltegebied (zie figuur 7). De ontwikkelingen in het plangebied mogen niet tot gevolg hebben dat de grenswaarde voor geluid (40 DB(A)) in het stiltegebied wordt overschreden.

Figuur 7. Stiltegebied

- Vanuit luchtkwaliteit en externe veiligheid zijn er geen belemmeringen voor het ontwikkelen van dagrecreatieve voorzieningen in het plangebied.
- In het plangebied bevinden zich gebieden met intacte bodems, waarin mogelijk archeologische waarden aanwezig zijn. Voor de gebieden waarin mogelijk

archeologische waarden aanwezig zijn, wordt ook nader onderzoek aanbevolen. Dit onderzoek moet uitwijzen of er daadwerkelijk waarden aanwezig zijn.

2.5 Alternatieven en varianten

Binnen het plan-MER voor het gehele gebied Appelscha Hoog worden een aantal alternatieven en varianten onderzocht. Doel van de beschouwing van de alternatieven en varianten is hiermee de range van potentiële milieueffecten inzichtelijk te maken.

De alternatieven en varianten worden gedefinieerd tegen de achtergrond van de volgende variabelen:

- Omvang en locatie recreatieplas.
- Wijze afvoer zand na winning.
- Bezoekersaantallen en verkeersafwikkeling.

Omvang en locatie recreatieplas

Op voorhand beslaat de gewenste omvang van de plas circa 10,5 ha. Hiermee kan voldoende invulling aan de beoogde waterrecreatie worden gegeven, komt voldoende zand vrij voor de aanleg van de N381 en lijkt de impact op de omgeving acceptabel. Om een goede vergelijking te kunnen maken qua milieueffecten gaan we naast deze variant uit van twee varianten die gebaseerd zijn op een minimale en maximale hoeveelheid zand die in het gebied moet/kan worden gewonnen.

De volgende drie varianten worden beschouwd:

- Er wordt minimaal 450.000 m³ zand gewonnen; deze hoeveelheid is benodigd voor de aanleg van de N381.
- Er wordt een maximale hoeveelheid zand gewonnen.
- Er wordt een hoeveelheid zand gewonnen waarbij de invulling van de recreatieve gebiedsontwikkeling optimaal is. Uitgangspunt voor een optimale ontwikkeling is een zorgvuldige afweging tussen visie op het ontwerp, de voorziene milieueffecten en de hoeveelheid zand die beschikbaar komt.

Wijze afvoer zand na winning

Voor de afvoer van zand na natte winning worden de volgende methodieken met elkaar vergeleken:

- Methode A: Ter plekke ontwateren en vervolgens vervoeren met vrachtauto's.
Methode B: Het zand/watermengsel per persleiding transporteren naar een depot buiten het plangebied, waar vervolgens ontwatering plaats vindt.

Bezoekersaantallen en verkeersafwikkeling

Voor de beoordeling van de milieueffecten als gevolg van de toename van het recreatieverkeer worden drie varianten beschouwd waarbij de jaarlijkse bezoekersaantallen en de verkeersafwikkeling wordt gevarieerd. Gedacht wordt aan de volgende range qua bezoekersaantallen (deze moeten in deze fase van het project als richtinggevend worden beschouwd):

1. Groot aantal bezoekers: 100.000 bezoekers ontwikkelingen, 50.000 bezoekers strand.
2. Gemiddeld aantal bezoekers: 60.000 bezoekers ontwikkelingen, 40.000 bezoekers strand.
3. Beperkt aantal bezoekers: 30.000 bezoekers ontwikkelingen, 30.000 strand.

Op basis van aannames ten aanzien van 1) de spreiding van de bezoekers aan de ontwikkelingen en het strand over het seizoen (voor-, hoog- en naseizoen), 2) de keuze van de bezoekers voor de diverse vervoersmodaliteiten (auto, bus, fiets), 3) de bezettingsgraden van de personenvoertuigen, en 4) de keuzes voor de route over de N381/Bosberg of de lokale wegen, wordt de verkeersafwikkeling inzichtelijk gemaakt.

Definiëren alternatieven en varianten

Op basis van bovenstaande variabelen wordt een aantal alternatieven geformuleerd. Binnen de alternatieven worden wellicht varianten beschouwd. Hiervan stemt minimaal één alternatief overeen met een recreatieplas van 10,5 ha met een beperkt aantal bezoekers en beperkte aantal recreatieve voorzieningen. Dit alternatief sluit aan bij de voorziene partiële herziening van het bestemmingsplan.

2.6 Passende beoordeling

Het plangebied bevindt zich in de nabijheid van een Natura 2000-gebied (Drents Friese Wold) en een nog niet gerealiseerde droge ecologische verbindingszone (EVZ Fr35). In een deel van het plangebied ligt de bestemming ecologische hoofdstructuur (EHS). Deze is eveneens nog niet gerealiseerd. De provincie werkt aan een herijking van de EHS. Dit heeft mogelijk consequenties voor dit plangebied. Daarnaast vormt het plangebied leefgebied voor meerdere licht beschermde soorten (tabel 1 FF-wet) en enkele zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3 FF-wet).

Als gevolg van deze ligging en de mogelijke effecten van de aanleg van de plas of de recreatie-activiteiten in de beheerfase, kunnen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden niet op voorhand worden uitgesloten. Dit betekent dat een passende beoordeling nodig is, die bij het plan-MER dient te worden opgesteld. Het doel hiervan is om inzicht te verkrijgen in de realiseerbaarheid van de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog.

Er wordt één passende beoordeling opgesteld voor het gehele plan Appelscha Hoog (28 ha). De passende beoordeling zal uitgevoerd worden met een abstractieniveau passend bij het plan-MER.

3 DETAILNIVEAU PLAN-MER

3.1 Inleiding

De gemeente Ooststellingwerf heeft ambities voor het duurzaam ontwikkelen van het plangebied. Uitgangspunt is, dat de ontwikkelingen op een kwalitatief hoogwaardige wijze worden ingepast in de omgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de omliggende landschappelijke en natuurlijke waarden en waarbij kansen worden geboden voor economische ontwikkeling. Het plan-MER levert hieraan een belangrijke bijdrage door inzicht in de milieueffecten te verschaffen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijke milieueffecten die tijdens de aanlegfase kunnen optreden, en permanente milieueffecten die kunnen optreden in de beheerfase, wanneer de recreatieplas in gebruik is.

Permanente milieueffecten worden voornamelijk verwacht door:

- stikstofdepositie als gevolg van de toename van vervoersbewegingen door dagrecreatie;
- verandering in de waterhuishouding in natuur- en landbouwgebied als gevolg van grondwaterstandsverlaging door verdamping.

Hierdoor zijn significant negatieve effecten op Natura 2000 op voorhand niet uit te sluiten.

Het detailniveau van het plan-MER voor de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog wordt in dit hoofdstuk besproken. De vraag hoe de alternatieven en varianten in het plan-MER beoordeeld gaan worden staat hier centraal. In de volgende paragraaf (3.2) wordt het beoordelingskader voor de milieubeoordeling in het plan-MER besproken.

3.2 Beoordelingskader

In het plan-MER worden de alternatieven zoals omschreven in paragraaf 2.5 beoordeeld op milieueffecten.

Onderstaande tabel 2 geeft een overzicht van de aspecten waarop beoordeeld wordt.

Tabel 2. Milieuaspecten waarop de alternatieven in het plan-MER worden beoordeeld

Aspect	Sub
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000-gebieden • Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) • Beschermde soorten • Ruimtebeslag
Water	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwaterstandsverandering (tijdelijk en permanent) • Stabiliteit/zettingen als gevolg van grondwaterstandsverandering • Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit
Landbouw	<ul style="list-style-type: none"> • Verdroging als gevolg van grondwaterstandsverlaging
Verkeer	<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheid • Wegcapaciteit (I/C verhouding)

Aspect	Sub
Woon- en leefomgeving en gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> • Geluid • Externe veiligheid • Luchtkwaliteit • Trillingen
Ruimtelijke kwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Landschappelijke structuur • Cultuurhistorie • Archeologie
Bodem	<ul style="list-style-type: none"> • Bodemkwaliteit • Geomorfologie

In het beoordelingskader wordt gebruik gemaakt van een 5-puntsschaal, van '- -' tot '+ +'. Daarin wordt uitgegaan van het volgende:

- - negatief effect, relatief groot, waarbij normen worden overschreden of in een kritisch gebied;
- negatief effect, maar relatief beperkt of lokaal
- 0 geen significant effect
- + positief effect, maar relatief beperkt of lokaal
- + + positief effect, relatief groot.

De basis voor de effectbeschrijving is een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling, indien er geen ontwikkeling plaatsvindt. Deze beschrijving is pragmatisch opgesteld, zodat deze specifiek inzicht geeft in de kwetsbaarheid van het milieu in relatie tot de ontwikkeling van Appelscha Hoog.

In het plan-MER worden voorts de effecten van de ontwikkeling in samenhang met andere (grootschalige) ontwikkelingen in de provincie Fryslân en in omliggende gemeenten beschreven, zoals de aanpak van de N381 en de ontwikkelingen aan de Boerestreek in Appelscha. Deze milieubeoordeling valt onder de noemer 'cumulatieve effecten'.

4 PROCEDURE

4.1 Inleiding

De procedure voor het opstellen van een plan-MER bevat een aantal vaste onderdelen, maar ook een aantal vormvrije. De procedurele aspecten met betrekking tot het plan-MER voor de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog worden in paragraaf 4.2 beschreven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 een doorkijk gegeven naar het eindresultaat van de plan-m.e.r.-procedure.

4.2 Procedurele aspecten

Uitgebreide m.e.r.-procedure

Voor het uitvoeren van een m.e.r. bestaan een beperkte en een uitgebreide procedure. De uitgebreide procedure is onder andere van toepassing als sprake is van een plan-MER en wanneer voor het project een passende beoordeling nodig is. Voor het bestemmingsplan Appelscha Hoog en de structuurvisie kan dus uitgegaan worden van de uitgebreide procedure.

De start van de plan-m.e.r.-procedure wordt gevormd door de openbare kennisgeving van het voornemen een plan-MER voor de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog uit te voeren. De openbare kennisgeving valt samen met het uitbrengen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Zie voor een overzicht van de stappen in de plan-m.e.r.-procedure bijlage 1.

Notitie Reikwijdte & Detailniveau als input voor inspraak en raadpleging

De ervaring met gebiedsontwikkeling is dat een zorgvuldig proces van groot belang is. In de uitgebreide m.e.r.-procedure is het verplicht om de betrokken overheidsorganen en de wettelijke adviseurs te raadplegen over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER. De manier waarop dit gebeurt, is grotendeels vormvrij.

De gemeente Ooststellingwerf heeft ervoor gekozen om in dit stadium een Notitie Reikwijdte & Detailniveau (R&D) op te stellen, als input voor inspraak en raadpleging. De notitie wordt dan ook gezien als een belangrijk communicatiedocument om de belanghebbenden te informeren over het op te stellen plan-MER.

Na vaststelling van de Notitie R&D door B&W (zijnde initiatiefnemer van het plan-MER), vindt een inspraakperiode plaats, waarin een ieder zienswijzen kan indienen. Daarnaast worden instanties geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER. De raadpleging vindt schriftelijk plaats. De gemeente vraagt de instanties om advies over de milieu-informatie die moet worden betrokken bij de beoordeling van de milieueffecten van de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog. Daarnaast wordt gevraagd om advies ten aanzien van de beoordeling van alternatieven en varianten, zoals deze in de Notitie R&D uiteen zijn gezet. De gemeente Ooststellingwerf is voornemens de provincie Friesland en de Commissie voor de milieueffectrapportage te raadplegen.

Advies Commissie m.e.r. over reikwijdte en detailniveau

Het raadplegen van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) over de reikwijdte en het detailniveau is niet verplicht, maar is op vrijwillige basis mogelijk. De gemeente Ooststellingwerf heeft er ten behoeve van de zorgvuldigheid van

het proces voor gekozen om de Commissie m.e.r., als deskundig en onafhankelijk orgaan, om advies te vragen over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER.

Koppeling met de procedure van het bestemmingsplan/structuurvisie

Voor de totstandkoming van het plan-MER wordt aangesloten bij het proces van de bestemmingsplanprocedure en de structuurvisie. Nadat de Notitie R&D is opgesteld, worden het plan-MER, het ontwerp bestemmingsplan en de ontwerp-structuurvisie opgesteld. Beide zullen ter inzage worden gelegd.

In het ontwerp bestemmingsplan en de structuurvisie wordt beschreven op welke wijze bij de keuzes in het bestemmingsplan en de structuurvisie rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen voor het milieu.

In het plan-MER wordt aangegeven op welke manier monitoring en evaluatie van effecten zal plaatsvinden.

Rollen en actoren

In de uitgebreide m.e.r.-procedure zijn vier rollen/actoren onderscheiden:

- Het bevoegd gezag (BG), het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het voorbereiden dan wel vaststellen van het betreffende m.e.r.-plichtige plan of besluit. Bij het plan-MER voor de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog van de gemeente Ooststellingwerf is dit de gemeente Ooststellingwerf.
- De adviseurs en bestuursorganen (A & B) die vanwege het wettelijke voorschrift waarop het betreffende plan of besluit berust bij de voorbereiding moeten worden betrokken.
- De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Cmer).
- Burgers en andere belanghebbenden: een ieder of nader te bepalen door het bevoegd gezag (dit laatste alleen in de voorfase).

Tabel 3. De uitgebreide m.e.r.-procedure waarbij bevoegd gezag zelf initiatiefnemer is [bron: www.infomil.nl]

Uitgebreide m.e.r.-procedure, BG = IN	BG	A&B	Cmer	Burger
Openbare kennisgeving, Notitie R&D	x			
Ter inzage en zienswijzen	x			x
Raadpleging bestuursorganen en adviseurs over reikwijdte en detailniveau MER	x	x		
Vrijwillig advies Commissie m.e.r.	x		x	
Opstellen MER	x			
Openbare kennisgeving, ter inzage en zienswijzen	x			x
Advies Commissie m.e.r.	x		x	
Besluit, motivering, bekendmaking en mededeling	x			
Evaluatie	x			

4.3 Resultaat

Het resultaat van de plan-m.e.r.-procedure is een plan-MER dat inzicht geeft in de milieueffecten van de gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog. Door middel van de alternatieven en varianten die zijn onderzocht, geeft het plan-MER een breed inzicht in de potentiële milieueffecten. Op basis van de effectbeoordeling in het plan-MER kan het gemeentelijk bestuur het milieu volwaardig betrekken bij de keuzes die worden gemaakt in het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan en de structuurvisie wordt beschreven op welke manier de milieuonderzoeken uit het plan-MER bepalend zijn geweest voor de keuzes in het bestemmingsplan en de structuurvisie.

Bijlage 1

Stappen plan-m.e.r.-procedure

Stappen plan-m.e.r.-procedure [bron: Commissie m.e.r.]

1. Kennisgeving en inspraak

Het bevoegde gezag geeft zo spoedig mogelijk openbaar kennis van het voornemen om een plan te gaan vaststellen. In die kennisgeving staat:

- dat de stukken over het plan ter inzage worden gelegd en waar en wanneer dit gebeurt;
- dat er gelegenheid wordt geboden zienswijzen over het voornemen naar voren te brengen, aan wie, op welke wijze en binnen welke termijn;
- of de Commissie m.e.r. of een andere onafhankelijke instantie gevraagd wordt advies uit te brengen over de voorbereiding van het plan;
- of een andere procedure voor het plan gevolgd wordt dan normaal gesproken voor dit plan wordt gevolgd, omdat het ontwerpplan ter inzage moet worden gelegd.

2. Raadpleging

Het bevoegde gezag raadpleegt de adviseurs en de overheidsorganen die bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Het raadplegen van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) over de reikwijdte en het detailniveau is niet verplicht, maar is op vrijwillige basis mogelijk. Wanneer de Commissie adviseert, stelt zij een werkgroep samen en brengt zij schriftelijk een (openbaar) advies uit.

3. Notitie reikwijdte en detailniveau

Het bevoegde gezag kan ervoor kiezen een notitie reikwijdte en detailniveau op te stellen. Dit is geen wettelijke verplichting.

4. Milieueffectrapport (MER)

Het bevoegde gezag is verantwoordelijk voor het opstellen van het MER. Het opstellen is niet aan een termijn gebonden.

5. Kennisgeving en ter inzage legging MER en ontwerpplan

Het bevoegde gezag geeft kennis van het MER en het ontwerpplan en legt beiden ter inzage.

6. Inspraak

Iedereen kan zienswijzen indienen op het MER en het ontwerpplan. De termijn hiervoor is doorgaans zes weken, maar volgt de termijn van bedenkingen van de procedure voor het besluit over het plan.

7. Advisering door de Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. brengt advies uit over het MER binnen de termijn die ook voor de zienswijzen geldt (doorgaans zes weken).

8. Vaststelling van het plan

Het bevoegde gezag stelt het plan vast. Daarbij geeft het aan hoe rekening is gehouden met de in het MER beschreven milieugevolgen en wat het bevoegde gezag heeft overwogen over de in het MER beschreven alternatieven, over de zienswijzen en over het advies van de Commissie m.e.r. Verder wordt vastgesteld hoe en wanneer er geëvalueerd wordt.

9. Bekendmaking plan

Het plan wordt bekendgemaakt. De bekendmaking vindt in principe plaats op de manier zoals dit in de wet staat op grond waarvan het plan wordt vastgesteld. Ook wordt het vaststellen van het plan meegedeeld aan degenen die zienswijzen hebben ingediend.

10. Evaluatie

Het bevoegde gezag evalueert de werkelijk optredende milieugevolgen zoals dat beschreven is in de evaluatieparagraaf van het plan. Het bevoegde gezag neemt zo nodig aanvullende maatregelen om de gevolgen voor het milieu te beperken.